

Pensar la ciutat(s) i la nova utopia urbana

La bona arquitectura i el bon urbanisme són el resultat de pensar i pensar. I donar-hi una volta, una altra i tornar-hi a pensar. Les grans ciutats, no en extensió sinó en qualitat de vida, també s'han desenvolupat acompanyades d'imaginació, pensament i bones dosis d'utopia. És el cas de la idea de ciutat que tenia el noucentisme, fruit del context polític, social i cultural de la Catalunya de principis del segle xx. La mirada històrica de Mercè Vidal, professora d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona, explica la concepció urbana del noucentisme i detalla actuacions concretes en algunes de les principals ciutats catalanes.

Els valors urbans s'han escampat pel conjunt del territori català i avui afrontem nous reptes i també notables amenaces. Per encarar uns i altres, hem de rellegir la tradició i actualitzar la reflexió ja feta. Daniel Gamper, professor de Filosofia a la Universitat Autònoma de Barcelona, repassa les aportacions de grans filòsofs que han pensat sobre la ciutat i emmarca les noves realitats urbanes.

L'expansió de la ciutat, en molts casos, ha maltractat el territori. Una urbanització galopant, alimentada per la bombolla immobiliària, ha generat greus problemes ambientals, moltes ineficiències i problemes socials que la crisi ha fet transparents. El geògraf i director de l'Observatori de la Urbanització de la UAB, Francesc Muñoz, detalla en el seu article quin tipus de paisatge hem construït en els darrers anys.

Pels governs, l'urbanisme és una qüestió estratègica i d'alta importància política. El país que tenim avui és el resultat del planejament de les

darreres dècades però també dels quaranta anys de franquisme. Una persona clau en l'evolució del planejament a Catalunya, Joan Antoni Solans, director general d'Urbanisme durant el pujolisme, fa una mirada autocrítica i retrospectiva sobre el planejament que ha dibuixat la Catalunya d'avui.

Per repensar la ciutat(s) hem de tenir en compte el passat i el present, però sobretot projectar el futur. Què volem mantenir i què volem transformar. Quins valors hem de prioritzar, què ens inspira, com es concreta el concepte sostenibilitat en les urbs que imaginem. L'arquitecte i urbanista Juli Esteban reflexiona sobre el futur de la ciutat, sobre com bastir una nova utopia urbana.

Les noves realitats demanen noves eines intel·lectuals per afrontar-les. Salvador Rueda, biòleg i director de l'Agència d'Ecologia Urbana de Barcelona, aprofundeix en el concepte d'urbanisme ecològic. Per altra banda, Ignasi Aldomà, professor de la Universitat de Lleida, dóna les claus de la nova ruralitat. Tots dos han estat entrevistats per Joaquim Elcacho, periodista amb una llarga trajectòria en l'àmbit del periodisme ambiental.

I finalment, l'imperi de la llei. Fer el que s'ha de fer d'acord amb un marc legal que li doni cobertura. Ferran Miralles i Agustí Serra, de la Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme, apunten el marc i els eixos que hauria de tenir una nova legislació per fer possible una nova utopia urbana. ●

Lluís Reales

Director de *Medi Ambient, Tecnologia i Cultura*